

Efterskolerne

Farvergade 27H, 2. sal

1463 København K

+45 33 12 86 80

www.efterskolerne.dk

[2. marts 2026]

Kommissorium for strategisk råd for fremtidens 10. klasse

Bestyrelsen for Efterskoleforeningen har besluttet at nedsætte et strategisk råd for fremtidens 10. klasse. Etableringen af et sådant strategisk råd skal ses i sammenhæng med den politiske delaftale *Udmøntning af epX-aftalen: 3. delaftale om skoleåret efter 9. klasse* af 7. januar 2026, som skitserer rammerne for efterskolernes mulighed for at tilbyde undervisning i 10. klasse fra 2030 og frem.

Baggrund

Med etableringen af et strategisk råd for fremtidens 10. klasse ønsker bestyrelsen at konkretisere og konsolidere en fælles og forpligtende referenceramme for 10. klasse på efterskolerne og herigennem tydeliggøre skoleformens formål og eksistensberettigelse på den lange bane.

Med afsæt i den politiske delaftale om skoleåret efter 9. klasse ønsker bestyrelsen med et strategisk råd at få anbefalinger til, hvordan Efterskoleforeningen kan styrke den kollektive bevidsthed om 10. klasse på efterskole og vise omverdenen, hvilke muligheder efterskolen som skoleform rummer.

Efterskoler og frie fagskoler vil fremover være eneudbydere af 10. klasse. Dette stiller krav om, at efterskolerne som skoleform kan formulere en grundfortælling, der har et tydeligt dannelses- og uddannelsesmæssigt formål, og hvor der på tværs af skolerne er et genkendeligt 10. klassestilbud med plads til, at skolerne også har en betydelig lokal frihed.

Bestyrelsen har som intention, at efterskolerne udvikler en fælles og forpligtende forståelse af formålet med 10. klasse, og at efterskolerne både indadtil og udadtil har en klar og tydelig forståelse af, hvilken identitet og rolle efterskolerne har i den uddannelsespolitiske virkelighed, der tegner sig med epX og et forandret ungdomsuddannelseslandskab.

Det strategiske råd for fremtidens 10. klasse vil med sit arbejde og sine anbefalinger kunne bidrage til at kvalificere og styrke et nødvendigt fokus på, at efterskolerne forholder sig til de muligheder og udfordringer der følger med de ændrede politiske rammer for 10. klasse.

Opgaver i det strategiske råd

Det strategiske råd skal for det første give en beskrivelse af efterskolens rolle i det forandrede uddannelseslandskab efter 2030. Det strategiske råd skal i den sammenhæng skitsere, hvordan efterskolerne fremstår som et stærkt, sammenhængende og relevant uddannelsesstilbud med en klar forankring og eksistensberettigelse i uddannelsessystemet.

Det strategiske råd skal for det andet formulere en sammenhængende beskrivelse af rammerne for fremtidens 10. klasse. Dette skal ske i forhold til følgende tre overordnede fokusområder, som det strategiske råd systematisk skal arbejde med.

- **Faglighed og almen dannelse**

10. klasse har undervisning i fag, der står på to ben.

Dels retter fagene sig mod kvalificering og kompetencer, der styrker elevernes evne til at vælge og gennemføre den ungdomsuddannelse, der passer til elevens evner og interesser.

Dels retter fagernes indhold sig mod den almene dannelse, der har rod i både humanistiske og naturfaglige discipliner, samt i efterskolernes hovedsigte. Der er mulighed for at afholde prøve i fagene. Hvordan kan vi tilbyde og afvikle prøverne, så det bliver relevant for både den enkelte elev og for skolen.

Det strategiske råd skal belyse, hvordan man i efterskoleverdenen efter 2030 kan definere en fælles overordnet forståelse af fag og almen dannelse.

- **Medborgerskab og demokratisk dannelse**

Kravene til undervisning og oplysning om medborgerskab og demokratisk dannelse er blevet tydeliggjort i den nye aftale om 10. klasse. Målet er, at eleverne dannes til engagerede og aktive medborgere i et demokratisk samfund. Hvad vil denne tydeliggørelse i praksis betyde for oversættelse af hovedsigtet til skolernes og elevernes hverdag i både undervisningen og i de unges samvær og fællesskaber?

Hvilke fag og fagligt indhold kobler sig til begreber som medborgerskab og demokratisk dannelse?

Det strategiske råd skal skitsere et forslag til, hvordan man fremadrettet kan formulere faglighed om medborgerskab og demokratisk dannelse. Forslaget om et sådant fag skal sikre, at medborgerskab og demokratisk dannelse er en tydelig og integreret del af skolernes arbejde i både undervisningen og samværet med eleverne.

- **Vejledning og overgang til ungdomsuddannelse**

Det fremhæves i aftalen, at uddannelsesvejledningen skal kvalificere og udfordre de unges uddannelsesvalg. Alle skoler skal desuden udbyde optagelsesprøver, hvis eleverne efterspørger det.

Det strategiske råd skal belyse, hvordan undervisningen og evt. vejledningsindsatsen også kan indeholde et livsperspektiv, så eleverne på efterskoler også systematisk arbejder med og reflekterer over bl.a. livsduelighed og mestring. I forlængelse heraf skal det strategiske råd komme med anbefalinger til, hvordan elevernes faglige trivsel kan styrkes, og hvordan eleverne kan motiveres for faglig fordybelse og glæden ved at lære og tilegne sig viden og kundskaber med henblik på en kobling til uddannelsesvalget og en styrkelse af elevernes valgkompetence.

Det strategiske råd kan også vælge at supplere behandlingen af de tre nævnte fokusområder med yderligere et fokusområde, hvis dette skønnes nødvendigt i forhold til den samlede afrapportering.

Det strategiske råd vil i sit arbejde trække på viden, litteratur, uddannelsespolitiske tendenser, data m.v., som Efterskoleforeningens sekretariatet stiller til rådighed.

Organisering

Medlemmer

Det strategiske råd består af 10-15 medlemmer, heraf 2-3 medlemmer fra foreningens bestyrelse.

Bestyrelsen beslutter den endelige sammensætning af det strategiske råd efter indstilling fra det strategiske 10. klasse udvalg, der er et ad hoc-udvalg nedsat af bestyrelsen.

Forud for nedsættelse af det strategiske råd har alle medlemmer af Efterskoleforeningen mulighed for at melde sig som medlemmer i en proces, som Efterskoleforeningens sekretariat står for.

Ved udpegningen af medlemmer til det strategiske råd lægger bestyrelsen vægt på, at medlemssammensætningen afspejler følgende tre kompetenceprofiler:

- Medlemmer med erfaring fra efterskoler og stor viden om ungdomskultur.
- Medlemmer med en stærk indsigt i pædagogik, didaktik og uddannelsesvejledning på efterskoler.
- Medlemmer med viden om uddannelsespolitik og efterskoler.

Det strategiske råd ledes af en formand og en næstformand [formandskab], der indgår i et tæt samarbejde med sekretariatet med henblik på at tilrettelægge

arbejdet. Formandskabet vil bestå af et medlem af bestyrelsen og et medlem af Efterskoleforeningen, som foreningens bestyrelse udpeger.

Det strategiske råd vil blive sekretariatsbetjent af Efterskoleforeningens sekretariat.

Arbejdsform og møder

Det strategiske råd kan som led i sit arbejde trække på eksperter og meningsdannere både i og uden for efterskoleverdenen, som kan give viden og indblik i de tre fokusområder, og som også kan bidrage med et eksternt blik på efterskolernes opgave og formål. Denne inddragelse af eksterne parter skal bl.a. bidrage til, at efterskolernes selvforståelse og identitet bliver udfordret via omverdenens blik på efterskolernes virke og uddannelsesopgave.

Det strategiske råd skal arbejde med et mødeformat, der skal sikre åbenhed og inddragelse, således at efterskolerne løbende kan følge med i rådets arbejde.

Det vil derfor blive tale om et mødeformat med en kobling imellem åbne/digitale [webinarlignede] møder med eksterne oplæg for en større kreds af medlemmer og arbejds møder med tydelig progression og med fokus på at nå rundt om de opgaver og fokusområder, som det strategiske råd skal løse.

Der forventes at blive afholdt ca. fem fysiske møder i rådet. Det tilstræbes, at der også afholdes tre åbne møder, der hver behandler et fokusområde, og hvor deltagerkredsen er bredere, jf. ovenstående. Mødeaktiviteten skønnes at have et omfang på ca. 30 timer. Hertil kommer forberedelse til møderne. Rejseudgifter og/eller kørselsgodtgørelse som led i mødedeltagelsen afholdes af Efterskoleforeningen.

I tidsplanen for det strategiske råd skal der tages højde for, at der parallelt med arbejdet i efteråret sker en inddragelse af Efterskoleforeningens syv regioner, så det strategiske råd har mulighed for dialog med og input fra regionerne inden afrapporteringen færdiggøres.

Møderne i det strategiske råd afholdes i perioden fra april til november 2026. Sekretariatet udarbejder en tidsplan for arbejde og mødeaktivitet i det strategiske råd.

Afrapportering

Det strategiske råd afleverer en skriftlig afrapportering på 15 – 20 sider til bestyrelsen senest den 1. december 2026. Afrapporteringen vil bl.a. indeholde en række anbefalinger og vil tage afsæt i de opgaver og fokusområder, der fremgår af kommissoriet.

Arbejdet i det strategiske råd ophører med afrapporteringen og overleveringen af denne til Efterskoleforeningens bestyrelse.

På baggrund af det strategiske råds arbejde vil bestyrelsen tage stilling til, hvordan afrapporteringen kan indgå i et samlet beslutningsforslag til generalforsamlingen i marts 2027 om fremtidens 10. klasse på efterskole.